

*С.О. Шалімов
О.О. Литвиненко
З.П. Федоренко
О.М. Ліщишина
А.В. Журбенко*

*Інститут онкології
АМН України, Київ, Україна*

ДЕРЖАВНА ПРОГРАМА «ОНКОЛОГІЯ»: ПІДСУМКИ 2005 РОКУ ТА НАПРЯМКИ ПОДАЛЬШОГО РОЗВИТКУ ОНКОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ НАСЕЛЕННЮ¹

Злоякісні новоутворення — одна з найнебезпечніших медико-біологічних і соціально-економічних проблем в Україні. Захворюваність і смертність внаслідок раку постійно зростає у зв'язку з несприятливою екологічною ситуацією та значним старінням населення. За уточненими даними Національного канцер-реєстру кількість нових випадків раку в 2004 р. досягла 161 864, захворюваність становила 341,2 на 100 тис. населення, кількість померлих внаслідок злоякісних новоутворень — 88 885 осіб, або 187,4 на 100 тис. населення.

За оперативними даними Центру медичної статистики МОЗ України кількість зареєстрованих випадків злоякісних новоутворень у 2005 р. становила 157 170, захворюваність — 333,7 на 100 тис. населення, кількість зареєстрованих смертей внаслідок злоякісних новоутворень — 86 339 або 183,3 на 100 тис. населення. Смертність до року в 2005 р. становила 37,0%. Рівень охоплення хворих онкологічного профілю спеціальним лікуванням підвищився від 62,4 до 63,8%. Показник морфологічної верифікації злоякісних новоутворень досягав 78,1%.

У 2005 р. в Україні функціонувало 42 онкологічних диспансери, 2 міські онкологічні лікарні, 741 онкологічне відділення та кабінет, у спеціалізованій та загальнолікувальній мережі — 79 радіологічних відділень та кабінетів. Лікування хворих онкологічного профілю в 2005 р. здійснювалось на 11 917 ліжках (у тому числі 9234 онкологічних та 2683 радіологічних). Забезпеченість ліжками становила 2,5 на 10 тис. населення, або 75,7 на 1000 хворих. Кількість ліжок у ліжковому фонді для лікування хворих онкологічного профілю в Україні в 2005 р. збільшилась на 137 ліжок, або на 1,2% порівняно з 2004 р.

Виконання постанови Кабінету Міністрів України від 29.03.2002 р. № 392 «Про затвердження Державної програми «Онкологія» на 2002–2006 рр.» у закладах охорони здоров'я протягом 2005 р. відбувалось шляхом виконання комплексу заходів, передбачених спільними наказами МОЗ України та АМН України від 12.06.2002 р. № 211/47 «Про затвердження заходів МОЗ України та АМН України

¹Інформація про хід виконання Державної програми «Онкологія» за 2002–2004 рр. наведена у журналі «Онкологія» у 2005 р., Т. 7, № 2, с. 179–185.

щодо виконання Державної програми «Онкологія» на 2002–2006 рр.» від 28.12.2002 р. № 497/113 «Про затвердження першочергових заходів МОЗ України та АМН України щодо профілактики та лікування передраку та раку молочної залози на 2003–2006 рр.». Крім того, продовжували діяти регіональні програми, що передбачали вирішення найбільш актуальних для регіонів проблем з покращання онкологічної допомоги населенню у межах Державної програми «Онкологія» (далі — Програма). Щоквартальний моніторинг виконання Програми відбувався відповідно до Наказу МОЗ України та АМН України від 04.01.2005 р. № 1/2 «Про внесення змін до наказу МОЗ України та АМН України від 12.06.2002 р. № 211/47 «Про затвердження заходів МОЗ України та АМН України щодо виконання Державної програми «Онкологія» на 2002–2006 рр.» та наказу МОЗ України та АМН України від 28.12.2002 р. № 497/113 «Про затвердження першочергових заходів МОЗ України та АМН України щодо профілактики та лікування передраку та раку молочної залози на 2003–2006 рр.». Необхідно відзначити, що основним недоліком повноцінного моніторингу є несвоєчасне представлення звітів з регіональних управлінь охорони здоров'я.

На виконання розділу програми «Первинна профілактика онкопатології» санітарно-епідеміологічна служба здійснювала постійний моніторинг рівня забруднення атмосферного повітря, питної води, водоймищ, продуктів харчування, будівельних матеріалів, виробничих приміщень канцерогенними вуглеводнями, солями важких металів, радіонуклідами. За даними з 16 областей у 2005 р. проведено 215 125 аналізів забруднення довкілля шкідливими речовинами. У Дніпропетровській області розроблена екологічна карта, на якій відображені характеристики усіх шкідливих компонентів навколишнього середовища та стан здоров'я людини. Санітарно-епідеміологічна служба Запорізької області разом з представниками органів місцевого самоврядування, фахівцями Міністерства екології і Інституту гігієни та медичної екології ім. О.М. Марзєєва АМН України брали участь у другому етапі проекту з оцінки ризиків для здоров'я населення Запоріжжя від забруднення атмосферного повітря викидами промислових підприємств зі збільшенням кількості до-

сліджених джерел викидів. У Волинській області з метою запобігання і зменшення забруднення атмосферного повітря здійснюється будівництво об'їзних автомагістралей для виведення з центральних вулиць населених пунктів вантажного і транзитного транспорту, частина автомобілів працює на зрідженому газі, проводиться контроль відпрацьованих газів з видачею талонів токсичності на постах діагностики двигунів, озеленення вулиць, житлових кварталів.

У Донецькій, Івано-Франківській, Київській, Кіровоградській, Полтавській, Херсонській областях за порушення санітарних норм до адміністративної відповідальності притягнуто посадових осіб, накладено штрафи, призупинена експлуатація об'єктів, на яких не дотримувались вимог санітарного законодавства.

У Дніпропетровській області розроблено та впроваджено комплексну довгострокову програму охорони навколишнього середовища та раціонального використання природних ресурсів на 2002–2010 рр., в якій передбачено виконання першочергових заходів у галузі охорони довкілля області. Також розроблена програма розвитку транспортного комплексу на період до 2006 р., що передбачає заходи з покращання якості та екологічної безпеки автотранспортних засобів. У Херсонській області затверджена «Програма екологічного моніторингу навколишнього природного середовища на 2004–2009 рр.», виконується програма «Екологія 2005». Щорічно держсанепідслужбою області у Скадовському та Каланчацькому районах проводиться науково-практична робота з вивчення забруднення заток Чорного моря дренажно-скидними водами з рисових чеків. Вживаються заходи щодо зменшення забруднення довкілля канцерогенними речовинами з використанням сучасних технологічних можливостей; залучаються добровільні об'єднання, у тому числі молодіжні організації як громадські інспектори стану забруднення довкілля.

Відповідно до завдань розділу Програми «Вторинна профілактика та рання діагностика онкопатології» продовжуються заходи з виявлення хворих з передраковою патологією, формування диспансерного нагляду та оздоровлення груп підвищеного ризику щодо онкологічних захворювань. При проведенні профілактичних оглядів населення, у тому числі декретованого контингенту, рівень активного виявлення хворих онкологічного профілю становив вище 23,0%. Питання виявлення та лікування хворих на передпухлинні захворювання заслуховують на засіданнях колегій Управління охорони здоров'я областей та районів, на протиракових комісіях, засіданнях наукових товариств.

Для поліпшення рівня своєчасної діагностики раку фахівці обласних онкодиспансерів надають консультативну допомогу лікарям загально-лікувальної мережі з питань формування груп ризику, їх санації та здійснення диспансерного нагляду, прак-

тикуються виїзні форми роботи спеціалістів-онкологів у райони області.

Згідно з наказом Міністерства охорони здоров'я України № 677 від 31.12.2004 р. «Про затвердження галузевої програми «Скринінг патології шийки матки» за даними 21 обласного управління охорони здоров'я, міського управління здоров'я Київської та Севастопольської держадміністрацій цитологічними обстеженнями у 2005 р. було охоплено 7 781 937 жінок віком від 18 років. Завдяки проведеним цитологічним дослідженням рівень активного виявлення раку шийки матки підвищився від 41,8 до 47,8%. Комплекс скринінгових програм діє у Донецькій, Дніпропетровській, Житомирській, Закарпатській, Запорізькій, Івано-Франківській, Київській, Кіровоградській, Луганській, Львівській, Миколаївській, Одеській, Полтавській, Рівненській, Харківській, Херсонській, Черкаській, Чернівецькій, Чернігівській областях, Києві та Севастополі. Про запровадження скринінгових програм з метою раннього виявлення передпухлинних захворювань та злоякісних новоутворень візуальних локалізацій повідомляють з АР Крим, Миколаївської, Одеської, Рівненської, Сумської, Харківської, Хмельницької областей та Києва. Скринінг злоякісної пухлини шийки матки та молочної залози запроваджено в АР Крим, Дніпропетровській, Житомирській, Київській, Кіровоградській, Луганській, Львівській, Миколаївській, Рівненській, Сумській, Херсонській, Черкаській, Чернігівській областях. У Закарпатській та Івано-Франківській областях проводять скринінгову мамографію у жінок з застосуванням пересувного мамографа. Розпочато скринінгові програми щодо виявлення раку прямої кишки у Кіровоградській, Рівненській, Сумській, Чернівецькій областях. У Львівській області проводиться флюорографічний скринінг раку легені.

Обласні онкологічні заклади проводять постійну роботу з підвищення рівня обізнаності з онкологією медичних працівників закладів загальнолікувальної мережі шляхом проведення короткотермінових курсів, семінарів, конференцій, засідань, виїздів на місця з метою надання організаційно-методичної, консультативної допомоги, до яких залучають співробітників кафедр та курсів онкології вищих медичних навчальних закладів (АР Крим — 1 науково-практична конференція, Львівська область — 1; Дніпропетровська — 11 виїзних конференцій, Івано-Франківська — 1 конференція; Донецька область — 4 засідання; Київська — 25 перевірок; Миколаївська — 58, Чернігівська — 36 виїздів; Одеська — 5-денні курси для лікарів лікувально-профілактичних закладів; Сумська область — 8 семінарів; Харківська — 2 виїзних курси; Київ — 10 лекцій). Фахівці-онкологи беруть участь у роботі атестаційних комісій з присвоєння кваліфікаційних категорій лікарям загальнолікувальних закладів для з'ясування рівня їх знань з питань онкології.

З метою поліпшення стану діагностики та лікування хворих на передрак і рак молочної залози створюється мережа мамологічних кабінетів та мамологічних відділень у лікувально-профілактичних закладах. Підготовка лікарів для роботи у мамологічних кабінетах та відділеннях здійснюється на базах Інституту онкології АМН України, кафедр онкології та клінік провідних онкологічних закладів.

На виконання розділу Програми «Діагностика онкопатології» запроваджують на рівні первинної медично-санітарної допомоги регіональні стандарти діагностики злоякісних новоутворень. Морфологічна верифікація діагнозу здійснюється у 78,1% хворих, що дозволяє отримувати правильне уявлення про характер злоякісного процесу та призначати адекватне лікування. У Дніпропетровській області впроваджена прицільна аспіраційна тонкогільна біопсія, трепан-біопсія, імуногістохімічні дослідження раку молочної залози, диференціальна діагностика низькодиференційованих раків, фенотипування захворювань лімфатичної системи. У Донецькій області впроваджено імуногістологічне дослідження естрогенових та прогестеронових рецепторів пухлин при раку молочної залози. Визначення онкомаркерів при захворюваннях шлунково-кишкового тракту, молочної залози, шийки матки, яєчників, щитовидної залози, передміхурової залози; бронхоскопічне обстеження легень; фіброскопія шлунка; визначення естрогенових та прогестеронових рецепторів при злоякісному новоутворенні молочної залози проводять у Чернівецькій області. Гістохімічні методи діагностики застосовують в АР Крим, Київській області та у Києві.

За рахунок місцевих бюджетів в АР Крим, Вінницькій, Донецькій, Закарпатській, Одеській областях придбано діагностичне обладнання для онкологічних закладів. Оснащення сучасною діагностичною технікою (апаратурою) дозволило покращити матеріально-технічну базу онкологічних закладів для забезпечення гарантованого обсягу діагностичної допомоги (ендоскопічної, рентгендіагностичної, ультразвукової) в АР Крим, Вінницькій, Дніпропетровській, Донецькій, Закарпатській, Івано-Франківській, Луганській, Львівській, Тернопільській, Хмельницькій, Черкаській, Чернівецькій областях. Стан діагностики та своєчасного виявлення злоякісних новоутворень контролюється та аналізується обласними онкологічними закладами, вивчаються випадки виявлення раку у за давнених стадіях, особливо візуальних локалізацій, результати аналізу розглядаються на протиракових експертних комісіях, колегіях управлінні охорони здоров'я, товариствах онкологів тощо.

Вирішення завдань розділу Програми «Лікування онкопатології» є дуже актуальним для покращання якості та подовження життя хворих онкологічного профілю.

Завдяки забезпеченню онкологічних закладів хіміопрепаратами, препаратами супроводу, що за-

куповують за кошти державного та місцевих бюджетів у рамках програми «Онкологія», можливості лікування хворих онкологічного профілю поліпшуються. З метою забезпечення виконання стандартів лікування хворих онкологічного профілю з Державного бюджету на медикаменти в 2002 р. виділено 26,97 млн грн., у 2003 р. — 105,65 млн грн., у 2004 р. — 117,38 млн грн., у 2005 р. — 105,39 млн грн. Слід відзначити значне коливання рівня фактичного фінансування відносно запланованого (табл. 1). Ще більше коливались обсяги фінансування закупівлі препаратів першої лінії (табл. 2).

Таблиця 1
Придбання лікарських засобів для лікування хворих онкологічного профілю за кошти центрального бюджету в 2002–2005 рр.

Роки	План (млн грн.)	Факт (млн грн.)	Рівень фінансування від запланованого
Всього	459,4	355,5	0,8
2002	114,7	27,0	0,2
2003	114,7	105,7	0,9
2004	115,0	117,4	1,0
2005	115,0	105,4	0,9

Таблиця 2
Співвідношення закупок груп препаратів за кошти центрального бюджету

Роки	Препарати I лінії		Препарати наступних ліній	
	абс. число (тис. грн.)	питома вага (%)	питома вага (тис. грн.)	питома вага (%)
2002	3845598,5	33,0	7792901,5	67,0
2003	22451209,8	29,3	54175085,3	70,7
2004	17840609,5	21,6	64736097,4	78,4
2005	9241953,5	13,6	58627033,9	86,4

Онкологічні заклади забезпечувались сучасним медичним обладнанням для лікування та реабілітації хворих онкологічного профілю. У 2003 р. закуплено 3 апарати для дистанційної променевої терапії загальною вартістю 9 млн грн. У 2004 р. сума для фінансування централізованих закупок обладнання для онкологічних закладів становила 44,58 млн грн., у 2005 р. — 85,76 млн грн. Також відзначимо нерівномірність виконання планів з фінансування (табл. 3–8). На нашу думку, при продовженні загальнодержавної програми боротьби з онкологічною патологією необхідно вжити заходів до вирівнювання стану матеріально-технічної бази онкологічних диспансерів.

Таблиця 3
Придбання обладнання за кошти центрального бюджету в 2002–2005 рр.

Роки	План (млн грн.)	Факт (млн грн.)	Рівень фінансування від запланованого, %
Всього	111,0	139,4	125,5
2003	34,8	9,0	25,9
2004	38,1	44,6	117,0
2005	38,1	85,8	225,1

Здійснена остаточна редакція «Клінічних протоколів спеціалізованої допомоги хворим на злоякісні новоутворення» і передана до Міністерства охорони здоров'я України.

Згідно з завданнями програми у штатний розпис більшості онкологічних закладів введена посада лікаря-психотерапевта. Для надання медичної паліативної допомоги хворим у термінальній стадії хвороби створено 10 хоспісів та хоспісних відділень у 8 регіонах. В інших регіонах хворі для паліативної допомоги госпіталізуються у заклади загально-лікувальної мережі.

Таблиця 4

Обладнання, що закуплено за кошти центрального бюджету згідно з програмою «Онкологія» в 2003–2005 рр.

№ з/п	Найменування обладнання	План закупівлі		Фактично закуплено за кошти центрального бюджету			
		центрального бюджету	місцевих бюджетів	2003	2004	2005	Всього
1	Апарати для променевої терапії	20	20	3	10	5	18
	у тому числі для дистанційної променевої терапії	20	20	3	10	3	16
	для контактної променевої терапії					2	2
2	Система планування для дистанційної радіотерапії					10	10
3	Джерела випромінювання для гамма-терапевтичних апаратів		64		15	9	24
4	Лінійний прискорювач електронів				1		1
5	Комп'ютерні томографи	27			8		8
6	Рентгендіагностична апаратура, у тому числі пересувна		20		1	81	82
7	Пересувні флюоромамографічні кабінети				4	20	24
8	Мамографи		23		11	20	31
9	Гамма-камера				1		1
10	Система магнітно-резонансної діагностики					2	2
11	УЗД-апарати		57		24	5	29
12	Ендоскопи		167		21	93	114

З метою отримання інформації про діяльність онкологічних закладів, стану лікування хворих онкологічного профілю та раціональності використання їх матеріально-технічної бази, у 16 провідних онкологічних клініках впроваджено сучасну інформаційну технологію лікарняного канцер-реєстру. Протиракові заходи у регіонах України здійснюються

згідно з завданнями програми «Онкологія» і включають заходи з первинної та вторинної профілактики, діагностики та лікування раку, санітарно-просвітницької роботи.

Розділ «Організація онкологічної допомоги та інформаційно-аналітичного забезпечення». Для отримання інформації про ефективність основних заходів протиракової боротьби закінчено створення єдиного інформаційного онкологічного середовища на рівні популяції. Мережа популяційних канцер-реєстрів, що працює за єдиною інформаційною технологією і створена в Інституті онкології АМН України, охопила усі регіони України. Канцер-реєстри здійснюють інформаційно-аналітичну підтримку діяльності органів управління охорони здоров'я, ведуть постійний моніторинг рівня ураження населення злоякісними новоутвореннями, отримані дані — основа для планування розвитку онкологічної служби, її матеріально-технічного та кадрового забезпечення, об'єму та структури ліжкового фонду. Інформаційно-аналітичні матеріали лікарняних канцер-реєстрів щорічно публікуються у Бюлетені Національного канцер-реєстру України, який розповсюджується в усі регіони.

Оцінку ефективності протиракової боротьби у регіонах та стану виконання основних завдань програми «Онкологія» регулярно аналізують та заслуховують на колегіях управлінь охорони здоров'я, засіданнях протиракових комісій, відображують у відповідних директивних документах.

Розділ «Наукове забезпечення програми». Науковий супровід Програми здійснюється інститутами

Таблиця 5

Обсяг фінансування державних закупівель медичного обладнання для діагностики та лікування хворих онкологічного профілю за 2003–2005 рр.

№ з/п	Адміністративна територія	Заплановано згідно з паспортом Програми, тис. грн.	Фактичний обсяг фінансування закупівлі медичного обладнання		Обсяг витрат на закупівлю медичного обладнання для онкологічних закладів	
			тис. грн.	% до обсягу передбаченого паспортом Програми	тис. грн.	% від фактичного обсягу
1	АР Крим	6280,1	6031,3	96,0	3721,1	61,7
2	Вінницька	5481,5	5265,8	96,1	2542,0	48,3
3	Волинська	2366,7	1976,0	83,5	1807,9	91,5
4	Дніпропетровська	9393,6	5515,2	58,7	3463,4	62,8
5	Донецька	13311,6	9678,4	72,7	8988,4	92,9
6	Житомирська	3307,7	7501,1	226,8	5029,4	67,0
7	Закарпатська	2087,4	7252,4	347,4	1767,4	24,4
8	Запорізька	5741,4	2363,3	41,2	568,5	24,1
9	Івано-Франківська	2860,9	2636,7	92,2	2339,2	88,7
10	Київська	5028,0	1587,8	31,6	250,0	15,7
11	Кіровоградська	2785,4	1845,2	66,2	457,4	24,8
12	Луганська	6370,5	2951,6	46,3	682,0	23,1
13	Львівська	6788,1	2484,0	36,6	682,7	27,5
14	Миколаївська	3906,0	2995,4	76,7	1850,9	61,8
15	Одеська	7043,5	6472,3	91,9	749,8	11,6
16	Полтавська	4763,7	1695,4	35,6	1517,4	89,5
17	Рівненська	2305,2	2290,0	99,3	1100,3	48,0
18	Сумська	3923,2	2226,4	56,7	1131,5	50,8
19	Тернопільська	2890,4	2299,1	79,5	499,9	21,7
20	Харківська	7628,1	2651,0	34,8	1260,4	47,5
21	Херсонська	3281,8	2539,1	77,4	1410,8	55,6
22	Хмельницька	3557,8	2868,1	80,6	1015,9	35,4
23	Черкаська	4033,7	4971,4	123,2	4074,4	82,0
24	Чернівецька	2276,6	5301,2	232,9	4100,0	77,3
25	Чернігівська	3278,0	2857,9	87,2	550,4	19,3
26	м. Київ	7305,73	34686,8	474,8	32081,7	92,5
27	м. Севастополь	1544,30	908,3	58,8	409,5	45,1
	Заклади центрального підпорядкування	8693,0				
	Всього	138233,7	131850,7	95,4	84051,8	63,7

Обсяг фінансування державних закупівель медичного обладнання для діагностики та лікування хворих онкологічного профілю у 2003 р.

№ з/п	Адміністративна територія	Заплановано згідно з паспортом Програми, тис. грн.	Фактичний обсяг фінансування закупівлі медичного обладнання		Обсяг витрат на закупівлю медичного обладнання для онкологічних закладів	
			тис. грн.	% до обсягу, передбаченого паспортом програми	тис. грн.	% від фактичного обсягу
1	АР Крим	437,2	2966,6	678,6	2966,6	100
2	Вінницька	383,5				
3	Волинська	161,4				
4	Дніпропетровська	641,2				
5	Донецька	924,1	2966,6	321,0	2966,6	100
6	Житомирська	234,9				
7	Закарпатська	144,1				
8	Запорізька	403,4				
9	Івано-Франківська	196,3				
10	Київська	352,9				
11	Кіровоградська	190,9				
12	Луганська	442,9				
13	Львівська	460,6				
14	Миколаївська	267,3				
15	Одеська	482,7				
16	Полтавська	351,8				
17	Рівненська	160,8				
18	Сумська	272,8				
19	Тернопільська	201,7				
20	Харківська	527,7				
21	Херсонська	235,1				
22	Хмельницька	250,4				
23	Черкаська	282,2				
24	Чернівецька	156,3				
25	Чернігівська	231,4				
26	м. Київ	502,6	3022,2	601,3	3022,2	100
27	м. Севастополь	104,3				
	Всього	9000,0	8955,4	99,5	8955,4	100

Таблиця 7

Обсяг фінансування державних закупівель медичного обладнання для діагностики та лікування хворих онкологічного профілю у 2004 р.

№ з/п	Адміністративна територія	Заплановано, тис. грн.			Фактичний обсяг фінансування закупівлі медичного обладнання		Обсяг витрат на закупівлю медичного обладнання для онкологічних закладів	
		згідно з паспортом Програми	додаткові видатки	разом	тис. грн.	% до обсягу, передбаченого паспортом Програми	тис. грн.	% від фактичного обсягу
1	АР Крим	571,2	1117,8	1689,0	1159,8	68,7	55,0	4,7
2	Вінницька	501,1	980,5	1481,5				
3	Волинська	210,9	412,7	623,6	1050,0	168,4	1050,0	100,0
4	Дніпропетровська	837,8	1639,4	2477,2	499,9	20,2	499,9	100,0
5	Донецька	1207,5	2362,8	3570,3	2099,8	58,8	2099,8	100,0
6	Житомирська	306,9	600,5	907,4	1049,8	115,7		
7	Закарпатська	188,3	368,4	556,7	940,0	168,9	940,0	100,0
8	Запорізька	527,0	1031,3	1558,4				
9	Івано-Франківська	256,4	501,8	758,2	1049,8	138,5	1049,8	100,0
10	Київська	461,1	902,2	1363,3				
11	Кіровоградська	249,4	488,0	737,5	110,0	14,9	55,0	50,0
12	Луганська	578,7	1132,3	1711,0				
13	Львівська	601,9	1177,7	1779,6				
14	Миколаївська	349,3	683,5	1032,7	1050,0	101,7	940,0	89,5
15	Одеська	630,7	1234,2	1864,9				
16	Полтавська	459,7	899,5	1359,2				
17	Рівненська	210,1	411,2	621,3	1159,8	186,7	1049,8	90,5
18	Сумська	356,5	697,5	1054,0	110,0	10,4	110,0	100,0
19	Тернопільська	263,5	515,7	779,2	499,9	64,2	499,9	100,0
20	Харківська	689,5	1349,2	2038,8				
21	Херсонська	307,1	601,0	908,1	499,9	55,1	499,9	100,0
22	Хмельницька	327,2	640,2	967,4	1549,9	160,2	995,0	64,2
23	Черкаська	368,7	721,5	1090,2				
24	Чернівецька	204,3	399,7	604,0				
25	Чернігівська	302,3	591,5	893,8	1549,8	173,4	499,9	32,3
26	м. Київ	656,8	1285,2	1942,0	28710,0	1478,4	28710,0	100,0
27	м. Севастополь	136,2	266,6	402,8				
	Заклади центрального підпорядкування	2940,0	5753,0	8693,0				
	Всього	14700,0	28765,0	43465,0	43088,6	99,1	39054,2	90,6

АМН України та кафедрами онкології вищих медичних навчальних закладів та закладів післядипломної освіти. При конкурсному відборі запитів на фінансування проектів науково-дослідних робіт враховується пріоритетність визначення нових даних з епідеміології, етіології, патогенезу злоякісних новоутворень, наукового обґрунтування заходів щодо

вторинної та третинної профілактики, сучасних методів діагностики та лікування, методів біотерапії раку, вивчення генетичних та імунологічних особливостей пухлинного процесу та їх корекції.

Інститут онкології АМН України проводить дослідження на тему «Розробка технології одержання пухлиноіндукованих трансферфакторних білків

Обсяг фінансування державних закупівель медичного обладнання для діагностики та лікування хворих онкологічного профілю у 2005 р.

№ з/п	Адміністративна територія	Заплановано згідно з паспортом Програми, тис. грн	Фактичний обсяг фінансування за-купівлі медичного обладнання		Обсяг витрат на закупівлю медичного обладнання для онкологічних закладів	
			тис. грн	% до обсягу передбаченого паспортом Програми	тис. грн	% від фактичного обсягу
1	АР Крим	4153,9	1904,9	45,9	699,5	36,7
2	Вінницька	3616,5	5265,8	145,6	2542,0	48,3
3	Волинська	1581,7	926,0	58,6	757,9	81,8
4	Дніпропетровська	6275,3	5015,3	79,9	2963,5	59,1
5	Донецька	8817,2	4612,0	52,3	3922,0	85,0
6	Житомирська	2165,5	6451,3	297,9	5029,4	78,0
7	Закарпатська	1386,6	6312,4	455,2	827,4	13,1
8	Запорізька	3779,7	2363,3	62,5	568,5	24,1
9	Івано-Франківська	1906,4	1586,9	83,2	1289,4	81,3
10	Київська	3311,8	1587,8	47,9	250,0	15,8
11	Кіровоградська	1857,1	1735,2	93,4	402,4	23,2
12	Луганська	4216,6	2951,6	70,0	682,0	23,1
13	Львівська	4547,9	2484,0	54,6	682,7	27,5
14	Миколаївська	2606,0	1945,4	74,7	910,9	46,8
15	Одеська	4696,0	6472,3	137,8	749,8	11,6
16	Полтавська	3052,6	1695,4	55,5	1517,4	89,5
17	Рівненська	1523,1	1130,2	74,2	50,5	4,5
18	Сумська	2596,4	2116,4	81,5	1021,5	48,3
19	Тернопільська	1909,5	1799,2	94,2		
20	Харківська	5061,6	2651,0	52,4	1260,4	47,5
21	Херсонська	2138,6	2039,2	95,4	910,9	44,7
22	Хмельницька	2340,0	1318,2	56,3	20,9	1,6
23	Черкаська	2661,3	4971,4	186,8	4074,4	82,0
24	Чернівецька	1516,3	5301,2	349,6	4100,0	77,3
25	Чернігівська	2152,8	1308,2	60,8	50,5	3,9
26	м. Київ	4861,1	2954,7	60,8	349,5	11,8
27	м. Севастополь	1037,2	908,3	87,6	409,5	45,1
	Заклади МОЗ, АМН		618,8			
	Всього	85768,7	80425,6	93,8	36042,3	44,8

та експериментальне обґрунтування їх застосування для формування протипухлинної резистентності організму», Інститут урології АМН України виконує науково-дослідну роботу «Розробка і впровадження методів комплексної біотерапії раку нирки на підставі визначення чутливості до гормонів та вакцинотерапії». Фінансування зазначених науково-дослідних робіт відбувається у межах Програми і сума для фінансування у 2005 р. становила 175,8 тис. грн. Разом з тим вирішенню завдань покращання якості та ефективності онкологічної допомоги присвячена велика кількість наукових робіт, що мають позапрограмне фінансування.

З метою виконання розділу «Підготовка кадрів» проводиться підвищення кваліфікації лікарів-онкологів (1 раз на 5 років) у закладах післядипломної освіти на передатестаційних курсах згідно з заявками онкологічних закладів.

Особлива увага приділяється підвищенню онкологічної грамотності первинної ланки лікувальних закладів — фельдшерів, акушерок ФАПів, акушерок оглядових кабінетів, лікарів амбулаторно-поліклінічного прийому на базі онкологічних диспансерів на короткотермінових курсах та на виїзних семінарах, конференціях, школах.

Головні позаштатні онкологи управління охорони здоров'я в областях залучаються до роботи комісій при атестації лікарів усіх профілів, їх знання з онкології враховуються при присвоєнні кваліфікаційних категорій.

Питання комплектування онкологічних закладів лікарями та середнім медичним персоналом потребують подальшого вирішення, гострою залишається

проблема укомплектування посад районних онкологів та їх підготовки з онкології, від 15 до 30% районних онкологів не мають підготовки з онкології, що негативно впливає на якість їх роботи, 50% і більше посад районних онкологів укомплектовано сумісниками на 0,5 ставки або взагалі не укомплектовані.

Для виконання розділу «Санітарно-просвітницька робота» з метою поліпшення рівня онкологічних знань населення та медичних працівників застосовуються різні форми санітарної просвіти з використанням засобів масової інформації, видання популярних брошур, буклетів, проведення шкіл здоров'я, днів онколога. Згідно з указом Президента України та наказу МОЗ України 20 жовтня 2005 р. вперше проведений Всеукраїнський день боротьби з захворюваннями на рак молочної залози; протягом усього року питанням профілактики і лікування цієї патології приділялась особлива увага: проведено 56 виступів фахівців на телебаченні, 113 виступів по радіо, 26 кінодемонстрацій на тему раку молочної залози, 12 конференцій, надруковано 289 статей у газетах, прочитано 907 лекцій для населення. Проведено акції «Круглий стіл», школи з навчання жінок методом самообстеження, «Гарячі лінії», «Телефони довіри», тематичні вечори. 15 жовтня у Києві проведена акція «Один день пішки заради життя»; у рамках програми фірмою «Avon» проведена акція по збору коштів на придбання мамографічного мобільного комплексу, який згодом закуплено та передано до Черкаського обласного онкологічного диспансеру для надання медичної допомоги жінкам у сільській місцевості.

Виконання завдань розділу «Міжнародне співробітництво» здійснювалось шляхом участі онкологічних закладів у міжнародних програмах з питань лікування раку молочної залози, участі у клінічних випробуваннях нових хіміопрепаратів, новітніх технологій лікування раку, запропонованих провідними клініками та фірмами Німеччини, Франції, США, Швейцарії, Великобританії та ін., що дозволяє підвищити як рівень онкологічної допомоги хворим, так і рівень фахової підготовки лікарів.

Для підвищення ефективності виконання заходів програми «Онкологія» необхідно суттєво поліпшити організацію фінансового забезпечення програми, реалізації планів закупівлі хіміотерапевтичних препаратів, препаратів супроводу та обладнання і своєчасного їх постачання у регіони України.

Подальший розвиток онкологічної допомоги населенню має бути спрямований на підвищення ефективності загальнодержавних заходів з покращання якості та доступності медичної допомоги хворим на злоякісні новоутворення, впровадження державних гарантій безоплатної медичної допомоги, удосконалення умов для продовження та поліпшення якості життя хворих онкологічного профілю. Вирішення цих завдань можливе шляхом:

- удосконалення правової бази, розроблення та впровадження медичних, соціальних та економіч-

них нормативів, забезпечення європейських стандартів спеціалізованої медичної допомоги;

- підвищення рівня обізнаності населення з питань онкології, індивідуальної профілактики раку та сучасних методів лікування, пропаганди здорового способу життя із залученням засобів масової інформації;

- постійного моніторингу захворюваності на злоякісні новоутворення, удосконалення нормативно-правової бази з питань реєстрації випадків ураження населення злоякісними новоутвореннями;

- впровадження єдиного інформаційного простору для онкологічних закладів та хворих онкологічного профілю, перехід до єдиної автоматизованої технології оцінки ефективності протипракових заходів на засадах доказової медицини;

- визначення пріоритетів організації онкологічної допомоги виходячи з характеристик онкологічної захворюваності та летальності хворих;

- покращання матеріально-технічної бази онкологічних закладів та забезпечення сучасних стандартів діагностики, лікування та реабілітації хворих онкологічного профілю;

- проведення наукових досліджень з проблем етіології, патогенезу раку та лікувального впливу специфічних протипракових засобів і біотерапії, організації онкологічної допомоги населенню;

- розвиток міжнародного співробітництва з пріоритетних аспектів протипракової боротьби.